საქართ. მუშათა სოც.-უფლებრივნელთა საბჭოთა რესპუბლიკა

მთავარ კომიტეტის ორგანო

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად დირს 45,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე 150,000 მ.; უკანასკნელზე 100,000 მ. კანტორა ღია დილის 8—2 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი სასახლის ქუჩა № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ფასი 2000 მან.

№ 144

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პარასკევი, თებერვლის 10

1922 წ.

დადგენილება № 138

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტისა. საბჭოთა რესპუბლიკების ფულის ნიშნების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის 1921 წლ. ივლისის 5-ს თარიღითა და 38 №-ით გამოცემული დადგენილების დასადასტურებლად, საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტი საყოველთაო ცნობისათვის აცხადებს შემდეგს:

რუსეთის სოციალისტური ფედერატიული საბჭოთა რესპუბლიკის—ყოველგვარი ფულის ნიშანი საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის მთელს ტერიტორიაზე სავალდებულოა მისაღებად თავისუფალი კურსით.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონურ კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე ბ. კვირკველია.

ფინანსთა სახალხო კომისარი ალ. სვანიძე.

რევკომის მდივანი ალ. სალარიძე.

1922 წ. თებერვლის 8-ს.

ტფილისი—სასახლე.

ხელოვნების სასახლე

სერგიევის ქუჩა № 13.

სრულიად საქართველოს ახალ მწერალობის კავშირის

კვირას, თებერვლის 12-ს.

მერვე ესთეტიური საღამო

გიორგი ლეონიძე

„ქართული მესიანიზმი“

სიტყვებს იტყვიან: გრიგ. რობაქიძე, შალვა აფხაიძე, ტიციან ტabიძე, პაოლო იაშვილი ვალერიან გაფრინდაშვილი.

დასწრება ყველას შეუძლიან.

შესვლა უფასოა.

დასაწყისი ადამის 7 საათზე.

თავისუფალი კურსი

დღეგანდელს ჩვენს გაზეთში იბეჭდება საგანგებო დადგენილება ფულის ცირკულიაციის შესახებ. ეს დადგენილება ეკუთვნის საქართველოს რევკომს და სავალდებულოა რესპუბლიკის ყველა დაწესებულებისათვის.

ის ალიაქოთი, რომელიც გამოიწვია მთელი თვის განძავლობაში ფულის კურსის დაუდგენლობამ, ძირითადად ნოშალა ყოველი საშუალება ეკონომიური ცხოვრების ნორმალი განვითარებისა. ფასები ალარ ემორჩილება პროიცენტებით ანგარიშს. ჩვენ არც ერთს საქონელზე ალარ ვიცით რა ფასები არსებობს. სადგურზე ერთი ფასია, რუსთაველის პროსპექტზე კიდევ სხვა და თათრის მოედანზე კიდევ სრულიად სხვა. ამ ქაოსს ბოლო არ მიეცემა თუ მოქალაქესათვის მტკიცედ არ იქნა გამოცხადებული ფულის ძალაზე, და ტრიალი, ოომელიც ხდება ყოველ რიგად დირებულების ეკვივალენტი.

საქართველოს რევკომის დადგენილება ერთად ერთი სწორი ფინანსიური ზომაა. ექვსი თვეა ვქადაგობთ ამ აზრს და თუ დღეს მაინც მთელ თავის სასასტიკით ძოხერხდება მისი განტარება—შეუქცევლად გამოიწვევს იგი ერთგვარ სტაბილიზაციას ჩვენი კურსისას.

რა იწვევს ფასების და დირებულებათა ვაკხანალიას? ერთი უმთავრესი მიზეზია უცხოეთის ფულის მიღება ჩვენში, როგორც სავალდებულო ეკვივალენტისა. ჩვენ უწყებებს ყოველივე ანგარიში დაეკარგა იმისა თუ ბაზარში რამდენი ფული ტრიალებს. ყოველი გემის შოსვლა საქართველოს ნავთსადგურებში იწვევს უამრავ ფულების გამოვლენას ძველობელ რესპუბლიკებიდან, რაიცა ავსებს ფულის ინიდენობის ყოველს სიცარიელეს.

საქ. რევკომის დადგენილების ცხოვრებაში განტარება რამდენიმე დღეში მოიხდენს დადებით ეფექტს. მაგრამ ამავე დროს საჭიროა სხვა მხრივაც გადადგმულ იქმნას შესაფერისი ნაბიჯები. აუცილებლივ საჭიროა უნდა დადგეს პირველ მოთხოვნილების საგნებზე ოფიციალ უწყების მიერ ფასების გადიდებას. ჩვენ ვერავითარ შეთხვევაში ვერ გავამართლებთ მაგალითად ტრამვაის ფასის ასე ერთბაშად და ამდენსავე გაძვირებას. კიდევ უფრო აჩქარებული და უდროოა რკინის გზის ტარიფის გადიდება.

ტუალი ოცნებაა, ძირითადი ტარიფების გადიდებით დეფიციტის თავიდან მოშორებისა. ფასების აწევა მყისვე მხოლოდ დეფიციტს ზრდის, ალიზიანებს ქკეუხას და სპობს ფულის კურსს. დეფიციტს მოსპობს მხოლოდ საქონლის მეტი დამზადება და შრომის ნაყოფიერობის გაზრდა, რაიცა მჭიდროდ დაკავშირებულია ფულის კურსის სიმტკიცესთან. ამიტომ არა თუ ფასების ალღა აწევა, პირიქით, აწეულ ფასების დაბლა დაყვანა, დაწევა—აი რაა დროული მოთხოვნილება საქართველოს რევკომის ნაბიჯის გვერდით.

უნდა აღვნიშნოთ, რომ სრულიად მოუმზადებელი შეხვდა ფახების და ვაჭრების ვაკხანალიას ტფილისის საკოოპერაციო და საქალაქო დაწესებულებანი. კოოპერაციას სძინავს და სასურსათო აპარატი მკვდარია. ჩვენ სავსებით აღმოვჩნდით კერძო კაპიტალის პაპაში.

ესლა გვმართებს მომავლისათვის ხრუნვა. რეალიზია საჭირო მთელს ჩვენს საეკონომიო შემოკმედებაში...

სტუდენტთა საკითხი

სტუდენტთა საკითხი ერთი იმ საკითხთაგანია, რომლისაკენაც არის მიქცეული დღეს საზოგადოებრივი აზრი. ყველაზე უფრო ადრე და ყველაზე უფრო მტკივნეულად ეს საკითხი ახლოა ჩვენთან, როგორც ერთ ერთი მთავარი საკითხი ეროვნული პოლიტიკისა, რადგან ქართული უნივერსიტეტის გარეშე წარმოუდგენელია ეროვნული კულტურის აყვავება, ქვეყნის კულტურული და პოლიტიკური აღორძინება.

ჯერ კიდევ 1921 წ. მარტის რიცხვებში ჩვენს წინაშე იდგა უნივერსიტეტის საკითხი, როდესაც კონტრ რევოლიუციონურმა ელემენტებმა მოინდომეს ქართული უნივერსიტეტის დახურვა. დღეს უნივერსიტეტის საკითხი კვლავ სდგას ჩვენს წინაშე, როგორც სტუდენტთა ეკონომიურად უზრუნველყოფის საკითხი.

ყოფილ გამგეობის ხელით შეუძლებელი იყო სტუდენტთა მდგომარეობის გაუმჯობესება. ამას ჰქონდა თავისი მიზეზები, რომელთა განმარტებას აქ არ შეუდგებით. ვიტყვით მხოლოდ, რომ საჭირო იყო ისეთი ორგანიზაციის შექმნა, რომელიც შესძლებდა სტუდენტობის მაქსიმალურად დაკმაყოფილებას, არსებულ ეკონომიურ პირობებში.

ჩვენს წინაშე იდგა საკითხი არა პოლიტიკური, არამედ უღრესად კულტურული. საჭირო იყო საქართველოს კულტურის ტაძრის უზრუნველყოფა და საჭირო იყო ამ მხრივ მუშაობა.

ამ მოსაზრებით ჩვენი ამხანაგები შევიდნენ სტუდენტთა დრ. საბჭოში, რომელსაც „ევალებოდა რადიკალური ზომების მიღება სტ. მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად.

მან შემდეგ ბევრ ეპიზოდებს ჰქონდა ადგილი სტუდენტთა ცხოვრებაში. პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენელნი ცდილობდნენ ამ ფაქტის თავის სასარგებლოდ გამოყენებას და სხ. და სხ. მაგრამ ჩვენთვის ეს მხოლოდ უბრალო და უმნიშვნელო რამ იყო, რომელსაც ვერ მივაქცევდით დიდ ყურადღებას.

ჩვენთვის უმთავრესი იყო სტუდენტის გამოყვანა კანცელარიიდან და მისი მიყენება უნივერსიტეტში. ამ ფრონტზე ვმუშაობდით და ვმუშაობთ, მაგრამ უნდა ამკარად განვაცხადოთ, რომ ჩვენ მიზანს ჯერ-ჯერობით ვერ მივახწიეთ. სტუდენტთა მდგომარეობა დღემ საბჭოს ხელში არა თუ გაუმჯობესდა, არამედ გაუარესდა. ამას აქვს თავისი ობიექტიური მიზეზებიც, მაგრამ ვერავითარი ობიექტიური პირობებით ვერ გავამართლებთ სტუდენტთა არსებულ მდგომარეობას.

არც ბინის საკითხი, არც სადილის საკითხი, არც პურის საკითხი, არც არავითარი საკითხი ჯერ-ჯერობით არ არის მოწესრიგებული. თუ წინათ სტუდენტობა მშიერი იყო, დღეს სიტყვა აღარ არსებობს მისი მდგომარეობის გამოსახატავად.

ჩვენმა ფრაქციამ არა ერთხელ შეიტანა მთელი რიგი მოთხოვნილებისა დრ. საბჭოში სტუდენტთა ეკონომიური მდგომარეობის გაუმჯობესებისათვის, ჯერ-ჯერობით რეალური შედეგები არა სრნს. ამიტომ ჩვენმა ფრაქციამ განმეორებით წარადგინა შემდეგი მოთხოვნილებანი სტ. დრ. საბჭოს 6 თებერვლის სხდომაზე.

1. ბინა 200 სტუდენტისათვის (100 ოთახი).

2. პური და სურსათი 300 სტუდენტისათვის.

3. ტრამვაის აბონიმენტები 200 სტუდენტისათვის.

4. თეატრის ბილეთები 50 სტუდენტისათვი .

5. აბანო ერთი ნომერი.

6. ერთჯროული დახმარება სასადილოს 200 მილიონი (ესლა უკვე საჭიროა არა ნაკლები 300 მილიონისა).

7. დატუსაღებულ სტუდენტთა საქმის დაჩქარებით გარჩევისათვის შუამდგომლობა სადაც ჯერ არს.

8. უნივერსიტეტის განათება.

9. მუდმივი საბჭოს დაჩქარებით არჩევა.

10. საარევიზიო კომისიის მუშაობის დამთავრება.

11. საბადალოს მმართველობის რეორგანიზაცია (ერთი პასუხისმგებელი პირის დანიშვნით .

ცხადია ყოველივე ამის შესრულება ძნელია, მაგრამ გამოსავალი სხვა არ არსებობს. რუსეთშიაც არ დამდგარა ხანა ეკონომიურად სრული გაშლისა, მაგრამ სტუდენტთა საკითხის ეკონომიური მხარე თითქმის სავსებით უზრუნველყოფილია. საილუსტრაციოდ მოვიყვანოთ შემდეგი ცნობა. ალმოსავლეთის უნივერსიტეტის სტუდენტი მოსკოვში, დღეში იღებს 3 გირ. პურს, სადილს ორ კერძიანს. ერთი თავი უფასოდ ხორცეულია. ვახშმად თევზეული ან ხორცი და ჩაი. დილას ქაშა რძით. თვეში ორ ნახევარი გირვანქა შაქარი. ამასთან ერთად ორ ნახევარ გირ. შაქარს იღებენ კოოპერატივიდან სახელმწიფო ფასებში, რომლითაც 1 გირ. შაქარი დირს 6 ათასი მანეთი, სტუდენტის ულუფაში შედის „ასანთი, თუთუნი, ფული 35 ათასი მანეთი. აგრეთვე პალტო-შინელი, თბილი პერანგი, „აკიმნასტიორკა“ 3 ცხვირსახოცი და ორი წყვილი თეთრეული.

სტუდენტი უზრუნველყოფილია სასწავლო ნივთებით, ბინით (ოჯახიანი სტუდენტისათვის ცალკე ბინა არის მიჩენილი) და სხვა.

(ცხრობები ამოკრებილია ამხ. თეოდორ ლონტის წერილიდან. იხ. გაზეთი „ტრ.“ № 132)

თუ ასეთია სტუდენტის არსებობის პირობები რუსეთში, სადაც ეკონომიური კრიზისი ჯერ კიდევ არ განელებულა, ცხადია უნივერსიტეტის საკითხი ჯეროვანი ყურადღების საგნათ არის გამხდარი.

ჩვენს დალოცვილ ქვეყანაში, ბევრი რამ კეთდება რუსული საზომით, მაგრამ სტუდენტთა საკითხში ორიგინალობას ვიჩენთ და ეს ორიგინალობა სტუდენტთა დამშევაში იხატება.

დღევანდელი მდგომარეობა სტუდენტობისა აუტანელია. ამ მდგომარეობის გაგრძობა უღრის უნივერსიტეტის სავსებით დახურვას. ამიტომ საჭიროა, როგორც სტ. დრ. საბჭომ, ისე განათლების კომისარიატმა და საქ. რევოლიუციონურმა კომიტეტმა, დაუყონებლივ გადადგან „შესაფერი ნაბიჯები ამ საშუალება მისცენ სტუდენტებს აკადემიური მუშაობისათვის.

ჩვენ ფრაქციას, სტუდენტთა დროებით საბჭოში, დავალებული აქვს, რომ მთელი ენერგიით შეუდგეს მის მიერ წარდგენილ მოთხოვნილებათა რეალიზაციას, ხოლო თუ მდგომარეობა ასე გაგრძელდა, არავითარი აზრი არ ექნება სტუდენტთა საბჭოს არსებობას საერთოდ და უმჯობესი იქნება, რომ იგი დაიშალოს.

ჩვენ არავის არ დაუთმობთ ქართველი ხალხის კეთილდღეობისათვის ზრუნვაში, ყოველ შეკთხვევაში, ყოველ პირობებში ვეცდებით მტკიცე ნიადაგზე დავაყენოთ გროვნული კულტურის ქურა, ქართული უნივერსიტეტი. დღეს ჩვენ ძოვაგონებთ ყველას, რომ უნივერსიტეტი განსაცდელშია. მთავრობა და სათანადო ორგანოები მოვალენი არიან მდგომარეობას გაუწიონ ანგარიში და აიკუმალური დახმარება აღმოუჩინონ სტუდენტობას. სხვა გზა არ არსებობს. საკითხის გადადება დანაშაულობაა, დრო დაკარგვებას არ ითმენს. ამ მდგომარეობაში სტუდენტების დატოვება წარმოუდგენელია..

ხ.—ელი.

ერევანი

ერევანი. თებ. 6. პირველი სხდომა სომხეთის ცენტრალურ აღმასკომისა შესდგა თებერვლის 5-ს, რომელიც აირჩია მთელი სომხეთის საბჭოთა ყრილობამ და, რომელიც გახსნა კომპარტიის უხუცესმა წევრმა ამხ. ხანოიანმა, რომელმაც სთქვა შემდეგი: „ამხანაგნო, მე ბედნიერი ვარ, რომ მე მერგო წილად სომხეთის ცენტრალური აღმასკომის გახსნა, რომელსაც მოელის შესრულება მნიშვნელოვანი და პასუხისსაგები სამუშაოს გაწევისა. ჩვენი დანგრეული ქვეყნის აღდგენის საქმეში ჩვენ ყველამ უნდა მივსცეთ ჩვენი ძალები ამ საქმეს. მე დარწმუნებული ვარ, რომ თქვენ ყველა გამსქვალული ხართ თავის მოვალეობის შეგნებით და სახელოვნად შეასრულებთ იმ ვალდებულებებს, რომელიც დაგაკისრათ პროლეტარიატმა“. ამხ. ხანოიანის სიტყვის შემდეგ, არჩეულ იქმნა პრეზიდიუმი სომხეთის ცენტრალურ აღმასკომისა შემდეგი შემადგენლობით: ამხ. ამბარცუმიანი, ამხ. მრავიანი, კარაგეზიანი, ოვანესიანი და შავერდიანი. მიღებულ იქმნა შემდეგი დღიური წესრიგი: 1. დამტკიცება მთავრობის შემადგენლობისა. 2. შიმშილობის საწინააღმდეგო კომისიის ორგანიზაცია. 3. სომხეთის მონაწილეობა გენუას კონფერენციაზე.

ახალი მთავრობა. ერთხმად მტკიცდება საბჭოთა სახალხო კომისარიატის თავმჯდომარეთ მიასნიკიანი, მდივნად ტერსიმონიანი, მხურვალე ტაშით დამტკიცებულ იქმნა მთავრობა შემდეგი შემადგენლობით: მიასნიკიანი—სახალხო სამხედრო კომისრათ ავისი—შინაგან საქმეთა სახალხო კომისრათ, მრავიანი გარეშე საქმეთა სახალხო კომისრად, ივანიანი—სახალხო სასურსათო კომისრად ტერიაზარიანი—სოციალურ უზრუნველყოფის სახალხო კომისრად, შავერდოვი—მუშათა და გლეხთა ინსპექციის და იუსტიციის კომისრად, მარკარიანი—ფოსტა-ტელეგრაფის კომისრად, ხაჩიევი—შრომის კომისრად ლაზარევი ჯანმრთელობის კომისრად მაკინციანი განათლების კომისრად, გენკინი—ფინანსთა კომისრად. ამირხანოვი—საგანგებო კომისიის თავმჯდომარედ.

ახალი ამბები

— ახალი ტარიფი ტრამვაიზე. ტფილისის საბჭოს აღმასკომის დადგენილებით გადიდებულია ტრამვაით მგზავრობის ფასები: პირველი ბოლო 10,000 მ. პირდაპირ 15000 მან, წათელ არმიელთათვის ყველა ზიმართულებით 10,000 მან. მე-ნ ხომრის საბარშრუტო ხაზზე 15000 მან. და ნაძალადევში 5000 მან. ეს ტარიფი შემოდებულია სახმარებლად.

— პროფკავშირების გაერთიანება. მარტის 5 ტფილისში დანიშნულია ამიერ-კავკასიის პროფკავშირების ყრილობა. ყრილობის დაწყებამდე მოხდება კავშიეფოს მიერ მოწვეული თათბირი თებერვლის 25.

— ტფილისის განტვირთვისათვის. ტფილისის განტვირთვისათვის წარმოებული რაიონულ მუშაობის დასაჩქარებლად ცენტრალური კომისიის მიერ განაწილებულია თავის წევრთა შორის მოვალეობანი, გაუწიონ ზედამხედველობა სარეიონო მუშაობას.

— დღეს 10 თებერვალს 1922 წ. წითელ-არმიელთა ცენტრალურ კლუბში (ყოფილი ქართული კლუბი) ქართული დრამის მსახიობთა მონაწილეობით, გაიმართება ქართული წარმოდგენა. წარმოდგენილი იქნება „ძუნწი“ კომედია გ. ერისთავისა და ვოდევილი „მონადირე“ გუნსანი. მონაწილეობენ ქ-ნ ელო ანდრონიკაშვილი, ანკარა, ვანო ბუალიაშვილი, ა. ვალაძე, ბ. დამბაშიძე, მ. სარაული და სხვანი.

— ხელოვნების სახახლეში. კვირას თებერვლის 12-ს ხელოვნების სასახლეში გაიმართება მერვე ესტეტიური საღამო. წაკითხულ იქნება გიორგი ლეონიძის მიერ: „ქართული მესიანიზმი“. სიტყვებს იტყვიან გრიგოლ რობაქიძე, შალვა აფხაიძე, ტიციან ტabიძე, პაოლო იაშვილი, ვალერიან გაფრინდაშვილი. დასაწყისი საღ. 7 საათზე.

შეცდომის გასწორება.

გუშინდელს მეთაურში სწერია—სტამბოლიზაცია, უნდა იყოს—ხტამბულიზაცია.

მდგომარეობა აჭარაში

ბათომის სახალხო მეურნეობის საბჭოს მოღვაწეობა.

ბათომის სახალხო მეურნეობის საბჭოს მოღვაწეობაში, დღიდან საბჭოთა ძალა-უფლების დამყარებისა არის ორი პერიოდი: საორგანიზაციო და აღმშენებლობითი. პირველმა პერიოდმა, ე. ი., საორგანიზაციომ შედარებით დიდხანს გასტანა, ვინაიდან არ იყო საკმაო რიცხვი გამოცდილ მომუშავეთა, რომელთაც შეეძლოთ ისეთი დიდი აპარატის მოწყობა, საბჭოთა სტრუქტურის მიხედვით, როგორიც არის სახალხო მეურნეობის საბჭო. მეორე პერიოდი იწყება უმთავრესად იმ ხანიდან, როდესაც შემოღებულ იქმნა ახალი ეკონომიური კურსი. პირველი პერიოდის მუშაობა გამოიხატა აღრიცხვაში, რეკვიზიციაში და ფაბრიკა-ქარხნების ნაციონალიზაციაში. მუშაობას უმთავრესად აფერხებდა ის, რომ საბჭოს მუშაობის დროს გაჩნდა ბათომში სხვა და სხვა კომისიები, რომლებიც ჩამოდიოდნენ როგორც ტფილისიდან, ისე რუსეთიდან. მრავალ კომისიათა შორის დარჩა ერთი კომისია—კომისია საგანგებო საადმრიცხველო, რომელსაც მეთაურობდა ამხ. ძუდრი და რომლის ძოღვაწეობა იმაში გამოიხატა, რომ ბათომის სახალხო სამეურნეო საბჭოს დაუტოვა ცარიელი საწყობები უვარგის საქონლით. თუ რამე ქონდა და აქვს ბათომის სამეურნეო საბჭოს, ეს მხოლოდ იმ დროის შეძენილია, როდესაც კომისიები არ იყვნენ ჩამოსული და საბჭოს ხელს არ უშლიდნენ. შემდეგ გაჩნდა „ინჩუსოსნაფლოტ ჩერნაზმორეი", რომელმაც დაპირდა საბჭოს 1000 ფუთ ცემენტს, რისთვისაც სამაგიეროდ წაიღო ძვირფასიანი საქონელი დაახლოებით 1.000.000.000 მან. ღირებული. დაპირება დაპირებად დარჩა, დღემდი საბჭოს არც ცემენტი მიუღია და არც ფული. სამეურნეო საბჭო საქონელს უმთავრესად აძლევდა საბჭოთა დაწესებულებებს ნისიად. ამრიგად შემოსავალი არსაიდან არ იყო. ასე რომ ბათომის სამეურნეო საბჭო იძულებული იყო მოსამსახურეთა დიდი შტატი შეენახა იმ უმნიშვნელო თანხით, რომელსაც აძლევდა მას ბათუმის რევკომი და უმაღლესი სახალხო სამეურნეო საბჭო. დღიდან არსებობისა საბჭომ მიიღო ბათომის რევკომიდან 179. მილიონი და უმ. ს. ს. საბჭოდან 63.050.000 მან. ამასთანავე რევკომს დაუბრუნდა 800 თათრული ქადალდის ლირა და უ. ს. ს. საბჭოს მიეცა საქონელი 50 მილიონამდე ღირებული. აქედან სჩანს, რომ ბათომის სახ. სამეურ. საბჭოს მიღებული აქვს სულ 152.050.000 მან. რაც ეყოფოდა მხოლოდ კანცელარიის შტატის შესანახად ექვსი თვის განმავლობაში. როგორც სჩანს ბათომის საბჭო სულ უფულოდ ყოფილა, მაგრამ მიუხედავად ამისა, საბჭოთა დაწესებულებების და სხვა ორგანიზაციებს მისცა საბჭომ ერთ მილიარდ მანეთად ღირებული საქონელი. მიმდინარე ხარჯების დასაფარავად საბჭო იძულებული იყო მიემართა ყოველგვარ საშუალებისათვის, როგორიც არის საქონლის გაცვლა, კერძო პირების სესხი და სხვა. ასე გრძელდებოდა ახალი ეკონომიური კურსის ცხოვრებაში აგტარება. ბუნებრივია, რომ ახალი პირობების შექმნა ეკონომიკაში უცბად ვერ მოხდებოდა,—ამიტომ პირველ ორ თვეს—ენკენისთვე და ოქტომბერში სწარმოებდა საორგანიზაციო მუშაობა. ენკენისთვემდე სამეურნეო საბჭო უმთავრესად აკმაყოფილებდა საბჭოთა დაწესებულებებს, მხოლოდ ოთხი % კი გაცემული იყო ნაღდ ფულზე. დღეს კი საბჭოს კურსი მიმართულია სულ სხვა გეზით, რომელსაც საფუძვლად უდევს კომერციული პრინციპი. ნავთის ნაწარმოების გაცემაც არ იყო თავდაპირველად მოწყობილი, მაგ. დღესაც არ არის გამორკვეული, რომელ დაწესებულებას რამდენი დაედო ვალი, რადგან ნავთის გაცემის დროს ფასები არ იყო ანგარიშნული. ნავთის ნაწარმოებზე ფასების დაწესების შემდეგ, ძლიერ მემცირდა მოთხოვნილებები, ვინაიდან უმაღლეს საბჭოს დადგენილებით—წითასწარ ფულის გადახდის შემდეგ—შესაძლებელია ნავთის მიღება.

მორიგი ბრძოლა

სოციალური ქიდილი სწარმოების განსაკუთრებით ულმობლათ ორ ძალთა შორის საერთაშორისო ომის შემდეგ; მუშათა კლასის ცდა საერთაშორისო მატაბით მიმართულია იქეთკენ, რომ ეკონომიური კრიზისაგან წაჩოქებული ბურჟუაზია საბოლოოდ ჩაიწიხლოს და მის ნანგრევებზე ახალი სოციალ-ეკონომიური ურთიერთობის კედლები ამოშენდეს, ახალი ადამიანთა დამოკიდებულება აღორძინდეს და მით სიცოცხლის განვითარებას უდიდესი იძულსი მიეხეიროს. მაგრამ ამ ბრძოლას უმაღლესი სოციალური იდეალებისათვის ყოველთვის ერთი მეთოდი და გარეგნული ფორმა არ ახასიათებს. ასეთნაირადვე სხვა და სხვა ელფერისა და სახის მატარებელია თვით ბურჟუაზიის მხრიდანაც ეს კლასობრივი ბრძოლა. ხან თავაშვებული შეტევა მოწინააღმდეგის ბანაკში მის საბოლოოდ გასანადგურებლად, ხან კი ტაქტიკური ანგარიშით უკან დახევა და კომპრომისული ხერხის ძიება ახასიათებს როგორც ბურჟუაზიის, ისე მუშათა კლასის ბრძოლას ინტერნაციონალური სივრცით. მაგრამ ამ ბრძოლის განვითარებაში არის ისეთი მომენტიც, როცა ორივე მხარე იძულებულია ერთსა და იმავე დროს კომპრომისის გზას დაადგეს და ხელ ჩართული შეტაკება—ომის მეთოდი უარჰყოს. ასეთს მომენტს განიცდის დღეს კაცობრიობა, ასეთს კომპრომისულ ხანაში ცხოვრობს საერთაშორისო ბურჟუაზია და მუშათა კლასი ამ ჟამად; ვისაც სურს ამ დებულების სინამდვილეს გაეცნოს, მისთვის ნაცნობია შეისწავლოს ამ ხანად არსებული ურთიერთობა საბჭოთა რუსეთსა და კაპიტალისტურ ქვეყნების შორის. რასაკვირველია როგორც მუშათა სახელმწიფოები, ისე ბურჟუაზიული კოალიცია თავისკენ მიიწევდა და ცდილობს მეტოქის „მშვიდობიანი" მუხრუჭით გაღუნვასა და მაშასადამე იმ მიზნის მიღწევას, რომელიც მან ვერ შესძლო შეიარაღებული ბრძოლით; მაგრამ ისიც მართალია, რომ ეს მეთოდი ბრძოლის ორივე ბანაკში ამყარებს მეტს „სიმშვიდესა" და „დალაგებას", რაც თავის მხრით შედეგია „დათმობითი" გზისაგან გამოწვეული წონასწორობისა.

მაგრამ ეს დამოკიდებულება არ ახასიათებს ბრძოლის წონასწორობას შიგნით საბჭოთა რესპუბლიკებში სახოგადოთ და კერძოთ საბჭოთა საქართველოში.

ყველამ იცის, რომ საბჭოთა სახელმწიფოები თვის შინაურ ეკონომიურ პოლიტიკაში უკვე რამოდენ მე თვეა უკან იხევენ და აუცილებლობის კანონით პოზიციების ნაწილს ბურჟუაზიას უთმობენ. აქედან ცხადია და ლოდიკურიც, თუ შინაური ბურჟუაზია თავდასხმისათვის ახალ-ახალ ენერგიას იკრებს და ბრძოლისათვის ემზადება.

ჩვენში, როცა პირველად ბოლშევიკური ძალა-უფლება დამყარდა, საქართველოს ყველა კლასები საბჭოთა რუსეთის ძველი ეკონომიური პოლიტიკის გავლენის ქვეშ იყო: არ იქნება არავისთვის შებრალება კერძო კაპიტალისათვის, კომუნიზმის შენებისათვის სამოქალაქო ომის უკიდურესობის წინაშეც არ დაიხევს საბჭოთა სახელმწიფო—ბრძოლას ფიქრობდა ყოველი ბურჟუა და ყოველი მუშა ახალი სისტემის დამყარების დროს საქართველოში. ამით აიხსნება ის გარემოება, რომ ბურჟუაზიული იდეოლოგიის მატარებელნი ჩვენში მეხშევიკების მეორე ნომერი—„ახალი სხივველები" და მემარჯვენეფედერალისტები იმდენად დაფრთხნენ და დაიბნენ, რომ მზად იყვნენ საბჭოთა მთავრობა ეცნოთ, მათთან კიდეც ეთანამშრომლად. ამის დასამტკიცებლად მკითხველს შეუძლია მიჰმართოს ამ ჯგუფების რეზოლიუციებს 1921 წლის გაზაფხულის—პირველს თვეებში. ეს ასახსნელიც არის. ბურჟუაზიული იდეოლოგიის მატარებელნი ჯერ კიდევ საოქალაქო ომისა და საბჭოთა მთავრობისაგან წარმოებულ თავდასხმითი ბრძოლის მეთოდების გავლენის ქვეშ მყოფნი, გონს ვერ მოსულიყვნენ და თავის რაზმების როგორმე და რითიმე გადარჩენისათვის მზად იყვნენ თვით დიდი მსხვერპლის გაღებისათვის—საბჭოთა სახელმწიფოს ცნობითაც კი. მაგრამ დრონი იცვალნენ; საბჭოთა საქართველომაც გასიცადა ახალი სიო ახალი ეკონომიური პოლიტიკისა, რომელიც რუსეთში 5—6 თვეა ხორციელდება. შეიქმნა ისეთი პსიქოლოგიური ატმოსფერა, რომელმაც ერთგვარი იმედებისა და პერსპექტივების ნიადაგი შეუქმნა ბურჟუაზიულ წრეებსა და მის იდეოლოგებს. საბჭოთა მშრომელი კლასი უკან იხევს?—კეთილი, მაშ ჩვენ წინ უსდა წავიწიოთო—დაასკვნა ჩვენსა მენშევიკ მემარჯვენე ფედერალისტებმა. და ჩვეულებრივ გავიდით ამ შეტევებისა. პირველი ხელთათმანი მათ საქართველოს მშრომელ ხალხს გადაუგდეს საბჭოთა არჩევნების დროს, როცა ამ არჩევნებს და მაშასადამე საბჭოთა სისტემასაც ბოიკოტი გამოუცხადეს. არჩევნების იმ დღეს, როცა საქართველოს მშრომელ ხალხს თავისი სიტყვა უნდა ეთქვა, თუ ვის მიჰყვებოდა იგი—საერთაშორისო მუშათა კლასის ეკლიან ბილიკს, თუ მის გამყიდველ ხელებ გასისხლიანებულ შეიდემან ნოსკე—რამიშვილების გზას, ამ ადგილს ჩვენი მენშევიკების, როგორც № 1—მა ისე № 2—მა მემარჯვენე ფედერალისტებთან ხელიხელ ჩაკიდებული მიჰმართეს საქართველოს მშრომელ ხალხს: ბურგი უბრუნე მუშათა სახელმწიფოს და ყელს მოეხვიე ზანს უმწიკვლო სისხლით გამძღარს ევროპის ბურჟუაზიას!

მაგრამ ისინი აქ დამარცხდნენ, პირველი ბრძოლა ამ შეტევის დროს წაგეს. ნურავინ იფიქრებს, რომ ამ დამარცხებამ ჭკუის მასწავლებელი გაკვეთილი მისცა გიორგაძე-მდივნებს. მათ მაინც კიდევ ჰგონიათ, რომ კომპრომისული ეკონომიური პოლიტიკა საბჭოთა სახელმწიფოებში შიგნით, საერთაშორისო წონასწორობისათვის გამოწვეული კომპრომისი მუშათა სახელმწიფოების საგარეო პოლიტიკაში, საკმაო ნიადაგს უქმნის მათ კონტრრევოლიუციონურ მადას და აკი თავზედურ შეტევას განაგრძობენ. მემარჯვენე ფედერალისტებმა არა ლეგალური ბროშურა და პროკლამაცია გამოუშვეს საბჭოთა სისტემის დამცველთა წინააღმდეგ, ყველა მემარჯვენე ჯგუფები გაერთიანდნენ განათლების მუშაკთა პროფკავშირის ყრილობაზე რევოლიუციონური ინტელიგენციისა და მუშათა კლასისადმი დაპირისპირებით. უნდა ითქვას, რომ მემარჯვენე ჯგუფები ამ მიმართულებით ბრძოლამ ძალად გაიტაცა და მათ ჩამოიხიეს ის ჩადრიც, რომლითაც ზოგიერთ პოლიტიკურ გულბრყვილო ნაწილს მუშათა წრეებისა გაუგებრობის ქსელში აპამდნენ; მემარჯვენეს ბლოკმა საჯაროოთ, თავდასხმის გუნებაზე მოხულმა, განაცხადა: პირში წყალი გამოიყლეთ საქართველოს დამფუძნებელი კრების ხელების დროსო (მიმართული იყო რასაკვირველია საბჭოთა სისტემის დამცველთა წინააღმდეგ). დახეთ ამ ვაჟბატონებს. როგორი გაბედული კილოთი იკადენ მენშევიკურ დამფუძნებელს კრებას! ნეტავი ბოის შემდეგ გახდა იგი ასე „წმინდათა წმინდა" გიორგაძე-მდივნებისათვის? აკი ამ დამფუძნებელს კრებას და მისი მთავრობის მუშაობას გაერეგნულად მაინც უარყოფითად უყურებდა „სხიველ" მემარჯვენე ფედერალისტები? მაგრამ ეს მხოლოდ გარეგნული და პოლიტიკური ანგარიშით გამოწვეული მოსაჩვენებელი ხერხი იყო. არსებითად რომ „სხიველებს" ისე, როგორც მემარჯვენე ფედერალისტებს არაფერი ჰქონდათ საწინააღმდეგო მენშევიკურ კანონმდებლობითი დაწესებულებისა და ადმინისტრულებელი ორგანოებისადმი, ეს ჩვენ თავიდანვე ვიცოდით და არა ერთხელ გვითქვამია იგი მაშინაც კი, როცა ჩვენ კიდევ მთლიან პარტიაში ვიმყოფებოდით. მაგრამ ჩვენ მაინც არ გვეგონა, თუ ეს ნაწილი მემარჯვენე ბლოკისა იმდენს პოლიტიკურს ხომიერებას დაკარგავდა, რომ თავის ბუნებას ყველასათვის და დასანახავ საჯაროზე გამოაფენდა და იტყოდა: არაფერი გვაქვს მუშათა სახელმწიფოისა, გაუმარჯოს ბურჟუაზიულ დამფუძნებელს კრებასო. ეს კი ამ ბლოკმა, რომელშიც მენშევიკების № 1 და მე-№ 2 და № მე-3-ის მემარჯვენე ფედერალისტების გარდა ნაციონალ-დემოკრატებიც შედიოდა, გიორგაძე-მდივნების პირით საჯაროდ განაცხადა. როცა ერთი პირის გამოსვლა [illegible] ბლოკის [illegible] ადგა) დაუკავშირა თავისი [illegible] ცია და ამ პროტესტანტის დაცვა რევოლიუციონური ყრილობის საწიინააღმდეგოთ აღნიშნულმა ბლოკმა ინება ნაციონალური ჰიმნით.

მოვლენა განყენებულად, თავისთავად პოლიტიკაში მაინც ვერ დაფასდება. ყოველი ფაქტი, ყოველი პოლიტიკური აქტი აიწონება—შეფასდება მის ირგვლივ არსებულ პირობებში, თან მიკრულ გარემოში. და თუ გავიგებთ, თუ როდის და რა პირობებში იმდენი ნაციონალური ჰიმნი მემარჯვენე ბლოკმა კულტმუშაკავშირის ყრილობაზე, დავიწმუნდებით, რომ ასეთი გამოსვლები არა მარტო შეურაცხყოფას აყენებს ეროვნულ ჰიმნს, არამედ იგი უადრესად მავნებელია თვით ძმრომელი მასსების წრეებში ეროვნული საკითხის სათანადო გადაჭრისათვის. ინტერნაციონალურ ჰიმნს ნაციონალური დაუპირისპირეს ამ ყრილობაზე მემარჯვენეებმა და ვეკითხებით მკითხველს თუ ასე დასაპირისპირებელია ეს ორი ცნება, რომელს აირჩევს დამშეულ-გაძვალტყავებული მუშა-მშრომელი?

თუ როდენ დაავადმყოფდა პსიხიოლოგიურად შეტევის ილიუზიებით ჩვენი მემარჯვენე ბლოკი, ცხად ჰყო ამ ყრილობამ; მათ უარჰყვეს კომუნისტების წინადადება, რომ პრეზიდიუმში მემარჯვენე ბლოკს სამი წარმომადგენელი ჰყოლოდა, კომუნისტებს ოთხი, დანარჩენი კი სხვებს. და ეს ჩაიდინეს მაშინ, როცა ისინი უმცირესობაში იყვნენ. საამაგიეროდ წარადგინეს სია, რომელშიც შედიოდა მენშევიკი, ნაციონალ-დემოკრატი, „სხივი" და მემარჯვენე ფედერალისტი, ერთი სიტყვით ყველა ვინც ებრძვის მუშათა სახელმწიფოს.

მაგრამ ჩვენი ბურჟუაზიული პარტიები ერთში ცოსტაუფუძნენ; მათ დაავიწყდათ, რომ ბურჟუაზიის სოციალური ნიადაგი და მაშასადამე შეტევის ტემპის შანსებიც რუსეთში და ჩვენში ერთი არ არის. რუსეთს ჰყავდა ძლიერი ბურჟუაზია, იგი სამოქალაქო ომისაგან განადგურდი, ახალი ეკონომიური პოლიტიკა მას იმდენს ძალას მაინც შეაჭმატებს, რომ ბრძოლა შესძლოს მუშათა და გლეხთა წინააღმდეგ.

ჩვენში მდგომარეობა სხვაგვარია. ჩვენ არ გვყოლია დონიური ბურჟუაზია, არც არის პერსპექტივები ახალი ეკონომიური პოლიტიკისაგან მოკლე ხანში მისი იმდენად გაძლიერებისა, რომ იგი საშიშარ ძალად იქცეს მუშათა ძალა-უფლებისათვის. ამ გარემოებას ანგარიში არ გაუწიეს ჩვენმა მემარჯვენე პარტიებმა და თვისი ძალები ზედმეტად შეაფასეს; შედეგად კი ამ თავდასხმებს სასტიკი დამარცხებები მოჰყვა, არა სახელმწიფო აპარატის წევრების დაჭიმვით და მისგან გასაკუთრებული ზომების მიღებით. ამ პოლიტიკურს დონკიხოტებს მშრომელმა ხალხმა გამოხმაურებით არ უპასუხა და არსებითად ბლოკის ობსტრუქციო-ბოიკოტი გახდა ობსტრუქცია—ბოიკოტად მთელი რევოლიუციონური დემოკრატიის წინააღმდეგ მიმართული. პოლიტიკური იზოლიაციით მემარჯვენე ბლოკს მუშათა წრეებმა გარკვევითი გაფრთხილება მისცა:

იცოდეთ, რომ მშრომელთა ხელები მუდამ მზად იქნება თქვენგვარ პოლიტიკურ თავდასხმელთა ყურების ასაწევად!

რადგან თქვენთვის ესეც საკმარისია?

ეფ. ჩახუნაშვილი.

ჩემი მრწამსი

რათა გგონიათ, რადგან მუშა ვარ,
მე არა მქონდეს არსად სამშობლო
და მარტო ჭამა-სმისთვის ვზრუნავდე
ეს იყვეს მხოლოდ თავი და ბოლო?!.

განა არ მიყვარს ის კუთხე, მხარე,
სადაც პირველად მე დავიბადე,
მშობლიურ ენით, დედის ალერსით,
ფეხი ავიდგი, გამოვიზარდე?!.

განა არ მიყვარს ის მთა და ველი
და მოჩქრიალე მთის ნაკადები,
მაღლიდან ბარს რომ გადმოჰყურებენ
ამაყად მდგარი მყინვარე მთები?!

ვინ შეედრება ჩემსა სამშობლოს,
მრავალფეროვნობით რომ შემკულია,
უხსოვარ დროთგან ურდოებს ებრძვის
და სიმართლისთვის წამებულია?!..

სხვას არ დავჩაგრავ, ნურც სხვა დამჩაგრავს,
ხელს გაუწოდებ ჩემებრ ტანჯულსა,
მე ჩემს სამშობლოს მტლედ დავედები,
არც სხვას წავართმევ თავის მამულსა!..

ჩემი მრწამსია: თავისუფლება
და სიყვარული ყველა ერისა,
შრომელთა დროშა ჩაგრულთ მფარველი,
რისხვის დამცემი ხალხის მტერისა!..

ჯ. ახალკაცი.

ბოიკოტი—საოლქოკომიტეტის ბიუროს გადაწყვეტილებით ბოიკოტი გამოცხადებულია ბ. ... ...